

“Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında” 2011-ci il 13 dekabr tarixli 273-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” 2012-ci il 7 fevral tarixli 576 nömrəli Fərmanının 1.4-1.8-ci bəndlərinin, “Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə” 2012-ci il 17 iyul tarixli 690 nömrəli Fərmanının 2.1.3-2.1.7-ci, 2.1.9-cu yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə və 1.1-ci bəndinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **QƏRARA ALIR:**

1. “Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının milli kolleksiyalarının formalaşdırılması, mühafizəsi və istifadəsi Qaydaları” təsdiq edilsin (1 nömrəli əlavə).

2. “Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsinə və səmərəli istifadəsinə dövlət nəzarətinin təşkili Qaydaları” təsdiq edilsin (2 nömrəli əlavə).

3. “Azərbaycan Respublikasına məxsus ənənəvi mədəni brend bitkilərinin və onların areallarının Siyahısı” təsdiq edilsin (3 nömrəli əlavə).

4. “Azərbaycan Respublikasına məxsus ənənəvi mədəni brend bitkilərinin yayıldığı areallarda bu cür bitkilərin becərilməsinin davam etdirilməsi və sahələrin genişləndirilməsi Qaydası” təsdiq edilsin (4 nömrəli əlavə).

5. “Ölkə daxilində genetik modifikasiya olunmuş bitkilərin mövcudluğu və yayılma zonasının aşkarlanması Qaydası” təsdiq edilsin (5 nömrəli əlavə).

6. “Mədəni bitkilərin milli genefonduna aid edilən bitkilərin və onların genetik ehtiyat nümunələrinin Azərbaycan Respublikasının gömrük ərazisindən çıxarılması Qaydası və Şərtləri” təsdiq edilsin (6 nömrəli əlavə).

7. “Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi üzrə idarəetmə sisteminə daxil olan Elmi-Texniki Şuranın Əsasnaməsi” təsdiq edilsin (7 nömrəli əlavə).

8. "Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi üzrə idarəetmə sisteminə daxil olan ixtisaslaşdırılmış ekspert şuralarının Əsasnaməsi" təsdiq edilsin (8 nömrəli əlavə),

9. "Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi üzrə idarəetmə sisteminə daxil olan prioritet fəaliyyət istiqamətləri üzrə işçi qruplarının Əsasnaməsi" təsdiq edilsin (9 nömrəli əlavə).

10. "Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatları banklarının hüquq və vəzifələri" təsdiq edilsin (10 nömrəli əlavə).

11. "Azərbaycan Respublikasının Milli Genbankının Əsasnaməsi" təsdiq edilsin (11 nömrəli əlavə).

12. "Genetik modifikasiya olunmuş bitkilərin, eləcə də müasir biotexnologiya və gen mühəndisliyi metodları ilə yaradılmış kənd təsərrüfatı bitki materiallarının elmi tədqiqat, sınaq və sərgilərdə nümayiş məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasına idxalı Qaydası" təsdiq edilsin (12 nömrəli əlavə).

13. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının, Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin iştirakı ilə mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi üzrə idarəetmə sisteminə daxil olan Elmi Texniki Şura yaradılsın.

14. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Genetik Ehtiyatlar İnstitutu Milli Əlaqələndirici İnstitut müəyyən edilsin.

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Artur Rəsi-zadə

Bakı şəhəri, 13 noyabr 2012-ci il

259

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin 2012-ci il 13 noyabr
tarixli 259 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir

4 nömrəli əlavə

**Azərbaycan Respublikasına məxsus ənənəvi mədəni brend bitkilərinin
yayıldığı areallarda bu cür bitkilərin becərilməsinin davanı etdirilməsi
və sahələrin genişləndirilməsi**

QAYDASI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda “Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2011-ci il 13 dekabr tarixli 273-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 7 fevral tarixli 576 nömrəli Fərmanının 1.7-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə hazırlanmışdır və Azərbaycan Respublikasına məxsus ənənəvi mədəni brend bitkilərinin (bundan sonra - brend bitkilər) yayıldığı areallarda bu cür bitkilərin becərilməsinin davam etdirilməsi və sahələrin genişləndirilməsi qaydasını müəyyən edir.

1.2. Azərbaycan Respublikasına məxsus mədəni brend bitkilər Azərbaycan xalqının milli sərvətidir. Onlar müsbət bioloji təsərrüfat və qida xüsusiyyətləri, keyfiyyəti, xəstəlik və zərərvericilərə davamlılığı ilə seçilməklə, uzun dövr ərzində xalq seleksiyası yolu ilə yaradılmışdır.

1.3. Bu Qaydanın əsas məqsədi brend bitkilərin məhv olmaq təhlükəsindən qorunması, onların mənşə bölgələrində becərilməsini davam etdirməklə əkin sahələrinin genişləndirilməsi, onların üzərində Azərbaycan Respublikasının sahiblik və müəlliflik hüququnun təsdiqinin və bu hüquqların qorunmasının təmin edilməsi ilə əlaqədar qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş fəaliyyətlərin iş mexanizmini tənzimləməkdən ibarətdir.

2. Brend bitkilərin yayıldığı areallarda bu cür bitkilərin becərilməsinin davam etdirilməsi və sahələrin genişləndirilməsi tədbirləri

2.1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində mövcud olan qədim brend bitki nümunələrinin aşkar edilməsini, bərpaasını, artırılmasını və səmərəli istifadəsini təmin etmək məqsədi ilə aşağıda qeyd olunan tədbirlər həyata keçirilməlidir:

2.1.1. 2014-cü ilin 1 oktyabr tarixinə kimi mərhələ-mərhələ brend bitkilərin yayılma ərazilərinin müəyyənləşdirilməsi, areallarının koordinatlarının təyin edilməsi və xəritələrinin hazırlanması;

2.1.2. brend bitkilərin areallarında monitoring və inventarizasiya işlərinin aparılması, təbii yayılma qanunauyğunluqlarının və xüsusiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi;

2.1.3 müsbət bioloji təsərrüfat göstəricilərinə malik brend bitkilərin elmi ekspedisiya axtarışları ilə aşkarlanması, identifikasiyası və toplanması;

2.1.4. ekspedisiyalar zamanı əldə edilən brend bitkilərin kolleksiyalarının (ex situ) yaradılması və onların bu kolleksiyalarda qorunub saxlanması təmin edilməsi;

2.1.5. brend bitkilərin qeydiyyatı alınması.

2.2. Brend bitkilərin siyahısı və onların ənənəvi yayılma əraziləri haqqında təkliflər Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən elmi tədqiqat institutlarının, meşə fondu və xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərində isə Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssisləri tərəfindən mədəni bitkilərin genetik ehtiyatları üzrə Elmi-Texniki Şuraya təqdim edilir. Brend bitkilərin siyahısında və onların ənənəvi yayılma ərazilərində dəyişikliklər tələb olunduqda, Elmi-Texniki Şura müvafiq təkliflər hazırlayır.

2.3. Brend bitkilərin aşkarlanmasını, identifikasiyasını və toplanmasını Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən elmi tədqiqat institutlarının, meşə fondu və xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərində isə Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssisləri həyata keçirirlər.

2.4. Brend bitkilərin müvafiq kolleksiyalarının (işçi, elit anacılıqlar və toxumçuluq təsərrüfatları) yaradılmasını Milli Əlaqələndirici İnstitut Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi nəzdində fəaliyyət göstərən institutların, meşə fondu və xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərində isə Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssisləri ilə birgə həyata keçirir. Sahibləri tərəfindən bu kolleksiyalar Elmi-Texniki Şuranın təsdiq etdiyi pasport deskriptorları əsasında sənədləşdirilir və onların kompyuter məlumat bazaları yaradılır.

2.5. Ekspedisiyalar nəticəsində aşkar edilərək toplanmış brend bitkilərin nümunələrinin əlamət və xüsusiyyətlərinin təsvirini, təsərrüfat göstəricilərinin qiymətləndirilməsini Milli Əlaqələndirici İnstitut Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən institutların, meşə fondu və xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərində isə Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssisləri ilə birgə həyata keçirir.

2.6. Brend bitkilərin perspektiv nümunələrinin seleksiyası aşağıdakıları əhatə edir:

2.6.1. mədəni brend bitkilərin bu sorta məxsus biomorfoloji əlamət və xüsusiyyətlərinə malik olan nümunələrinin, həmçinin daha yüksək bioloji təsərrüfat göstəricilərinə malik perspektiv formalarının seçilməsini;

2.6.2. reproduksiya məqsədli və ixtisaslaşdırılmış tingliklərdə, çoxaldılma bloklarında nümunələrin artırılmasını;

2.6.3. tingliklərin və toxumçuluq təsərrüfatlarının qeydiyyatını;

2.6.4. tingliklərin və toxumların keyfiyyətinə nəzarəti;

2.6.5. tingliklərin və toxumların sertifikatlaşdırılmasını.

2.7. Brend bitkilərin əkin materiallarının müasir və xalq arasında mövcud olan ənənəvi (yabanı toxmacar, yerində calaq və s.) becərilmə texnologiyası sistemlərinin elmi əsaslarının işlənilib hazırlanmasını, onun xüsusiyyətlərinin öyrənilməsini Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən institutların, meşə fondu və xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərində isə Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssisləri həyata keçirirlər.

2.8. İnstitutların müvafiq kolleksiyalarında toplanmış, qiymətləndirilmiş, yüksək bioloji təsərrüfat və iqtisadi göstəricilərə malik brend bitki nümunələri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən institutların və meşə fondu və xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərində isə Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssisləri tərəfindən reproduksiya məqsədli və ixtisaslaşdırılmış tingliklərdə, çoxaldılma bloklarında və toxumçuluq təsərrüfatlarında artırılaraq kəndlilər və fermerlər arasında yayılır.

3. Brend bitkilərin mühafizəsi və əkin sahələrinin genişləndirilməsi üzrə mexanizm

3.1. Brend bitkilərin mühafizəsi və əkin sahələrinin genişləndirilməsi məqsədi ilə aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilməlidir:

3.1.1. ədəbiyyat məlumatlarının, yaşlı fermerlərin ifadələrinin, herbari materiallarının təhlil edilməsi;

3.1.2. milli kolleksiyalarda, elmi institutlarda və onların regional bazalarında mühafizə edilən xalq seleksiyası sortlarının tam inventarlaşdırılması;

3.1.3. əldə edilmiş məlumatlar əsasında əksər regionları əhatə edən ekspedisiyaların təşkil olunması;

3.1.4. yerli mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının qeydiyyatına, inventarlaşdırılmasına, toxum və əkin materiallarının toplanmasına yerli icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyələr tərəfindən yardım göstərilməsi;

3.1.5. toplanaraq bərpa edilmiş xalq seleksiyası sortlarının elmi tədqiqat institutlarının regional bazalarında çoxaldılması və reintroduksiya işlərinin aparılması;

3.1.6. brend bitkiləri qoruyub saxlayan və becərən fermerlərin, fərdi bağ sahiblərinin dövlət tərəfindən stimullaşdırılması;

3.1.7. brend bitkilər üzrə ümumrespublika və beynəlxalq elmi-praktiki konfransların təşkil edilməsi;

3.1.8. brend bitkilərin kataloqlarının dərc edilməsi.

3.2. Göstərilən fəaliyyətlər və tədbirlər kompleksi Milli Əlaqələndirici İnstitut tərəfindən əlaqələndirilir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin 2012-ci il 13 noyabr
tarixli 259 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir